

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 10. П. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні: 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Відк. Ческих Листів.
Прага „Діло“.
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Дух скрипки над народним комісаріатом освіти УСРР

(ПАТ) „За комуністическое просвіщеніє“ знову дуже гостро атакує народний комісаріат освіти УСРР та його партійну організацію, що є „засмічена контрреволюційним елементом“. Не засмічено очистити нарком з таких ворогів як Скрипник чи Шумський, бо теперішній народний комісар освіти Затонський, його заступники Дитюк, Гаїта і Боднарський та секретар партійної

організації комісаріату Чупко не витягнули з того факту науки для себе. Крім того викрито у комісаріаті освіти ще й інших контрреволюціонерів: Номана, Солов'я та багато інших. На партійному засіданні рішили розв'язати партійний комітет та усунути Чупка зі становища секретаря.

Валенсійський уряд погоджується видалити чужинецьких добровольців.

Як стверджує офіційний комунікат, валенсійська рада міністрів рішила на вчорашньому засіданні поставитися прихильно до плану, що його подали міністри закордонних справ Англії

та Франції, а саме, щоб видалити з Іспанії всіх чужинців, що воюють у рядах одної з еспанських армій. Це можливе під умовиною, що і друга сторона поступить так само.

Національні війська здобули катальонський вуглевий басен.

Як повідомляє кореспондент німецького інформаційного бюро, національні війська заклали Утріалас коло Монтабану. Тепер вони володіють уже цілим вуглевим басеном Каталонії.

ЧЕРВОНІХ НЕМА В ТОЛЕДІ.

Кейно де Ляно заперечив вістки, немовби червоні вдерлися до Толеди, після сильного наступу на цілому відтинку Таха. Національні війська відбили ворожий наступ на цілій лінії.

ПОЛОЖЕННЯ ПІД МАДРИДОМ В ОСВІТЛЕННІ ЧЕРВОНИХ.

Рада оборони Мадриду повідомляє, що П. айська відбили національний наступ під Мадридом з великими втратами. Артилерія червоних дезорієнтувала ворога підчас концентрації. Національні війська 4 рази атакували становище червоних в університетському місті

від Монкльоа до західного парку через французський міст, уживаючи повзів та іншої модерної зброї. Протиповзова артилерія та відділи „динамітерос“ відбили наступ: після 5-ох годин національні війська відступили.

Червона артилерія 6 годин бомбардувала національні становища в Толеді.

ПЛЯНИ ЧЕРВОНІХ НА ПВДНІ.

Авас повідомляє з Альмерії: Червоні війська, що почали офензиву на відтинку Хувілес, хотять здобути важні становища в околиці Торрікону, що отворилиб їм шлях на Орхіву, Лінхарон і Мотріаль. Національні протинаступи не пощастили.

На відтинку Мотріаль воюють здебільша мароканські воєнки, здебільша звербовані у французькому Мароку.

Чи Троцький є контрреволюціонером?

Як повідомляє швейцарська телеграфічна агенція, Троцький вніс скаргу до базельського суду проти комуністів Маріна, Боденмана, Дімітрова і Дроза та проти комуністичних часописів „Фрайгайт“ і „Базлер Рундшау“, що закидали Троцькому контрреволюційну пропаганду.

У Нью Йорку зорганізували соціалісти та бувають комуністи „Американський Комітет для оборони Троцького“. Він хоче повалити заміти, що Троцький був головним змовником проти Сталіна, чи там Совітів і що за нього покарано 13 людей смертю, а 4 в'язницею.

Комітет Оборони Троцького посилав до Мек-

сика двох своїх представників, що там стрінулися із Троцьким та уклали спільну акцію для його оборони в Америці. Комітет постарався, що уряд Злучених Держав впустив Троцького на свою територію, хоч на один день, щоб дати йому змогу явитися в суді. Коли це станеться, Троцький пізве перед суд деякі комуністичні американські газети за те, що назвали його змовником та міжнародним бандитом. У суді викаже він, що він зовсім не був причасний в ніякій змові проти Совітів, а тоді таке судове зізнання стане підставою до оборони Троцького на цілому світі, де лише живуть комуністичні організації.

Причина господарських невдач у ССРР.

Московський кореспондент газети „Таймс“ настановляється над питанням, чому совітський організм не здоровий. Він нарахує три причини совітських невдач в їх господарстві:

Перше, що совітський уряд, отже Сталін, не чується певним свого становища.

Друге — це змагання совітського уряду перенести американські досягнення на полі техніки. З такого змагання виходять природні невдачі. Наприклад: американці послугуються штучними інкубаторами, щоб в курячих яєць вилупили курятки; при допомозі інкубаторів американці продукують мільйони курей. Совітські спеці хотіли перенести Америку і огріли інкубатори на 4 ступні вище, ніж це роблять американці, щоб у той спосіб прискіпити вилуплення курят на 4 дні. Та замість цього во-

ни знищили пів мільона яєць, бо на виклювання курят треба відповідного часу при відповідній температурі.

Третя і найважливіша причина совітських невдач це соціалістична бюрократія. В ССРР не вільно самостійно думати робітникам ані не вільно їм зробити щось доброго на власну руку. Вони мусять лише виконувати доручення уряду. Отже, коли урядовець агорі не має таланту, тоді накаже нісенітницю, яку всі підвладні урядовці й робітники мусять виконати, а потім ще треба дати звіт, як це сталося. Значить, замість владивної роботи, йде безнастанна писанина і звіти та дозволи. Це так утруднює здійснення всяких проєктів, що совітський промисл і ціла господарка засуджена завжди на самотажі.

НОВА КНИЖКА

Киут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152+16 стор. перекладом.
Переклад Івана Ставничого, з передмовою М. Рудницького. Ціна 2-30 зол., порто 25 сот.

Історія буряки — написана одним із найбільших сучасних повістярів — великим психологом та майстром слова, автором „Голоду“, „Пана“ та „Вісторії“, лауреатом Нобеля.

СКАРЖИТИ ДО СУДУ!

Львів, 5. березня 1937.

Наші люди, не тільки „гомінес політиці“, але й широкий український загаль, вже збагнув діли на все те, що випикує про українців і українське життя польська преса, що виговорюють про нас і нашу дійсність всякі відомі й анонімові польські „спеці“ на пречислених сходинах і зборах. Що більше: брехливе, ігноранське чи просто неграмотне насвітлювання наших справ — це в очах українського громадянина традиційний атрибут, щоденний привілей польської преси, і він вважає, що цією зачайною справою нічого надто перейматися. Звертати увагу, й відмічувати на сторінках української преси треба тільки нечисленні голоси, що відбігають від отой привичної формули, в яку польська журналістика схоплює „справи руске“, і від того привичного підходу, який — за винятком буквально кількох польських часописів і бувальних кільканих польських публіцистів — вперто втримується у світі польської преси супроти українців та українських справ.

Але маємо враження, що в останньому часі мірка перебірається. Не будемо точно аналізувати причини тієї розперезаності польської преси і польських діячів, які прилюдно висловлюють свої погляди де ребус українців. Можливо, що джерелом того явища є те загальне обезцінення вартості українського чинника, яке прийшло у практиці останніх двох літ, — всупереч льогіці, яка казала, що саме після звороту українства до примирної співпраці з польською стороною повинна би вартість українства у Польщі, в очах всіх поляків, зрости. Можливо-теж, що та безпардонність у трактуванні українців і той брак всякого почуття відповідальності за слова, що їх тепер випикується і виговорюється під українською адресою, це наслідок саме тієї української байдужності. Можливо врешті, що просто демагогія, получена з ігноранцією, застосувала до себе правду „з їдою зростає апетит“ і незаметно для себе самої забуває межі пристойності навіть у непристойному. Все одно, з якої причини: з глупоти, злоби чи нахабства, але факт залишається фактом: протиукраїнська наклепницька кампанія дійшла до того ступня, коли вже не можна байдужно їй прислухуватись і приглядатись. Вперто повторювана брехня, яка не стрічає належного відпору, завжди залишає за собою якийсь слід, особливо, коли зерна брехні падають на такий знаменитий ґрунт, як непоінформована польська вулиця і все польське широке громадянство: бо скільки поляків знає українську історію, знає історію української політичної думки, українську минулу й сучасну літературу, бодай кілька признач з історії давнього і сучасного українського мистецтва? Легковаженість поляків до нас було, те легковаження зросло, а з ним підвищився тон, яким говориться до когось, що його і не люблять і легковажать. Любови не вимагаємо, повага приходить зі силою, щодо якої можуть бути різкі

ні думки, — але пристойний тон супроти нас можемо собі вимагати бодай до тої межі, позаяк річ йде вже не про неграмотні погляди, тільки про донос кримінального характеру.

У вчорашньому числі ми подали широкий зміст протипольського відчиту проф. Ст. Гломбінського у Варшаві. Нас це не зворушує, що старий лідер ніби найбільшій польській політичній партії виговорює такі нісенітниця, як лапур, що „українці з'явилися щойно після війни, в австрійському парламенті їх ще не було“, хоч на вступі відчиту навіть літописця Нестора зарахував до української нації. До тої самої категорії „знання“ українських справ належить вислів, що: „На Волині не було колись України, але сьогодні вона вже й там загніздилася“. Це справа теж політичної мудрости і чесности п. Гломбінського, щоб саме після двох літ відсутности саботажних актів, заявляти, що „вбивства, підпали, терор — це аргументи українців“. Вільно врешті п. Гломбінському хвалити „пацифікацію“ та поручати П., як найкращий засіб національної політики держави, — вільно йому впевняти, що у Польщі живе 1,7 мільонів українців та 1,5 мільона „русинів“. Прочитавши все це — кожний і українець і розумний поляк що-найвище зідхне: бідна та партія, що має такого лідера, і бідний той лідер, що кормить своїх однодумців аж такими нісенітницями.

Але тут доходимо до такого місця: „Особливо велике є значіння українського кооперативного руху. Проф. Гломбінський окреслив його, як величезну сітку ворожих польській державі політичних організацій. Двацять тисяч урядовців тих кооператив творить армію агітаторів, які діють на шкоду державі та підбурюють населення“. Все, про що говорив п. Гломбінський перед отими зачитаними словами — належить до категорії підбурювання польського народу і польського уряду проти українців. Але зачитовані й підкреслені нами слова — це донос, що має на увазі існуючі у карному законі статті. Це такий прилюдний закид, на підставі якого влада може розв'язати всі існуючі кооперативні організації та притягати до судової відповідальности всіх українських кооперативних діячів: треба тільки, щоб прокуратура прийняла закид п. Гломбінського, як свій.

Зрештою, коли той прилюдний закид не наведе опрокичення, то кожної хвилини при якійсь-будь нагоді можемо почути: „вам закинули державний злочин, ви проти цього не ремонтували, — той закид на вас тяжить“. Може з погляду ОУН, її ідеологічних засновків, закид антидержавности українцям не приносить нечести. Але з погляду тих організованих українських національних клітин, які стоять на ґрунті легальности, тримаються законів і лояльно їм повинуються, підлягають державній контролі та з протидержавними зацікавленнями не мають нічого спільного, — такі заміти є злочинним наклепом, що наражає їх на найвищі, як каже закон, „матеріальні і моральні втрати“. І тому за такі заміти треба скажити.

Хто має скажити — це річ правників. Може скажити кожний окремий кооператор, — можливо, що титул правний внести скаргу має теж якась статутова організація чи установа. Але скажити обов'язково треба. Хай п. Гломбінський докаже правдивість свого твердження, хай покажеться, що або дійсно українська кооперація, якої керманія належить до польської державної Кооперативної Ради та яка сама належить до міжнародної кооперативної гільди, що або та кооперація є дійсно тільки фікцією, що покриває протидержавну політичну акцію, — або хай всі дізнаються, що п. Гломбінський, старий польський професор університету, лідер зоологічної політичної партії, орудує брехнею.

Скажити треба також всі часописи, які без коментарів, немов від себе, підкреслюючи свою солідарність відповідними наголовками, такі слова п. Гломбінського надрукували. Зокрема скажити треба львівський бруківний „Експрес Вечорни“, який звіт з відчиту Гломбінського подав під наг.: „Двадцятитисячна армія агітаторів діє на шкоду державі і підбурює населення“. („Експ. В.“ з 4. III. 1937. Вищезацитований уступ взятий з „Експресу“). Вільно тім газетці систематично, вперто й послідовно виявляти наголовками свої симпатії для мадридського комуністичного уряду. Але не вільно свою україножерну кампанію доводити до денунціацій, що підпадають під карний закон. Скажити до суду!

Новий удар в українську палестру.

З ПРИВОДУ НОВОЇ АДВОКАТСЬКОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Адвокатура у сучасній Польщі не тишилася ажколи надто великою підтримкою уряду. У новочасних демократичних державах належить вона до тих професій, що стояли у проводі нових суспільно-політичних змагань громадянства і відігравали поважну роллю у громадянській і державній праці. У противенстві до інших держав у Польщі цього явища не було з різних причин головно причин національно-політичного характеру тому, що дуже значна частина палестри не належала тут до польської національности, а і з тих, що до неї належали, більшість не входила у склад проурядового табору.

В останніх часах не без впливу залишався факт небувалого спроторизування палестри не тільки через господарську кризу, але й теж з причини неприхильного становища до неї державних чинників, що раз по раз відбирали адвокатуру ріжні дотеперішні її агенції, тимсамим обмежувалося щораз більше обсяг її діяльності і можливість заробітку. Про настрої, які у відношенні до адвокатури панують нині, у соймової більшості дає наглядно та обставина, що нещодавно не перейшла там навіть резолюція посла д-ра Зомерштайна зі запитом до уряду, щоб обмежити дещо монополію нотарів, доречі дуже солено оплачуваних клієнтами, а саме, щоб звільнити від нотаріального примусу трансакції сімськими нерухомостями до висоти пати гектарів, бо це дає адвокатам спрому списувати для селян контракти щодо нерухомостей до згаданої висоти.

Уніфікацію адвокатури пересадено президентським декретом про устрій адвокатури з 7. X. 1932 р. Обкроїла вона значно дотеперішню адвокатську самоуправу, збільшуючи натомість інгеренцію держави, зокрема міністра справедливости, на внутрішнє життя адвокатури. По чотирілітній практиці виказан цей декрет дуже багато браків — як це означено в мотивах до урядової проєктованої, адвокатської ординації, — що відбулося на справному функціонуванні адвокатської самоуправи і стало переломною піднесення рівня адвокатури до відповідної висоти. Щоб цьому запобігти — говорять даліше в мотивах проєкту — ознаково в інтересі самого адвокатського звання, як теж взагалі в інтересі

держав, зокрема ще в інтересі виміру справедливости, зайшла потреба ввести до ординації з 1932 р. такі далекосяжні зміни, що не можна було зупинитись на новелізації, а слід було дотеперішнє драво про устрій адвокатури заступити новим.

Згідно з проєктом адвокатура творить самоуправу господарську (досяє було: професійну) одиницю, що управляє собою на основі постанов закону про устрій адвокатури, якої членами є адвокати і адвокатські апіканти. Обсяг діяльності адвокатської самоуправи залишений без зміни. Представником адвокатури є начальна адвокатська рада у Варшаві. В обідках апеляційних судів існують адвокатські палати. Новиною є те, що міністр справедливости може на внесок начальної адвокатської ради утворити в окрузі апеляційного суду дві або більше адвокатських палат, з яких кожна має числити не менше як 1.000 членів.

Невирішене питання.

Урядовою мовою адвокатської самоуправи — як і досі — є польська мова. Проєкт не вирішує зовсім спірного питання, піднесеного з польського боку у дотеперішній практиці, чи нині український член адвокатури може вносити до адвокатської палати як її член в українській мові, чи мусить це робити по польськи. Це торкається очевидно території, де обов'язує мовний закон з 31. липня 1924 р. про урядову мову в суді, прокуратурі і нотаріаті.

Новиною є утворення палати для справ адвокатури при Найвищому Суді. Досі відключною інстанцією від постанов адвокатських рад у справі відмови впису був Найв. Суд у значайному складі трьох суддів, а відключною інстанцією в дисциплінарних справах так званий дисциплінарний сенат при Найвищому Суді, зложений зі суддів і репрезентантів адвокатської самоуправи (а саме трьох суддів Найв. Суду і двох представників начальної адвокатської ради). Цей мішаний сенат дає рішення остаточні.

Основну зміну дотеперішнього стану вводить урядовий проєкт устійноючи трілітню примусову судову апікацію. В мотивах подано, що сталося це на основі однозгідної думки начальної адвокатської ради і представників обидвох

Уживану одім, біллі, обуву мунеську, жіночу й дитячу для інвалідів, відів і сиріт приймає

У Н Т О Д І, ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО 48

З провінції висилайте поштою. У Львові відберемо сам за повідомленням

відомів адвокатури, що дотеперішній став вважають шкідливим з погляду суспільного і державного інтересу, бо не може існувати добрий вимір справедливости там, де адвокатура стоїть на низькому рівні. Йде про це, щоб кандидат адвокатського звання навчився безсторонньо думати по правничому і мав арозуміння для суспільного та державного інтересу, в ім'я якого ділає вимір справедливости, а якого адвокат має бути співчинником. Апікант відбуває трілітню практику в суді, що П. кінчить окремим іспитом, опісля щойно йде на дволітню практику до адвоката, яку кінчить теж окремим іспитом перед іспитовою комісією адвокатської палати. Адвокат має право мати апіканта (бути патроном) щойно по семилітній практиці і з засади тільки одного. Зрештою вимоги осягнення адвокатури є такі, як досі.

Хто має полекші і привілеї

Крім кваліфікованих кандидатів адвокатського звання можна вписати на листу адвокатів особи, що сповнювали судейські або прокураторські обов'язки найменше три роки (тут вчисляється і ассесорів) у загальних, військових і адміністративних судах. Осідком їх підчас 5 літ не може бути їх останній службовий осідок за винятком військових суддів і прокураторів.

Від судової апікації та іспиту є крім цього звільнені: 1) професори і доценти правничих наук в академічних школах, 2) урядовці генеральної прокуратури, що зложивши референдарський іспит, сповнювали два роки референдарську службу; 3) піпотечні писарі і нотарі по трьох літах служби, якщо мають дані на судейській становища і 4) ті, що відповідають вимогам до судейського становища і мають щонайменше три роки державної референдарської служби з правничим характером.

Відмову впису на листу адвокатів можна запізувати до місяця до палати для справ адвокатури при Найв. Суді. Брак відповіді до трьох місяців від дати внесення подання вважається за відмову.

Міністр справедливости може вислухавши думки начальної адвокатської ради замкнути впис на листу адвокатів або апікантів, або одна і друтих на означений час у поодиноких округах або місцевостях, чи теж обмежити число нововписаних адвокатів або адвокатських апікантів. Це обмеження не торкається осіб, що не походять з адвокатських апікантів себто суддів, прокураторів, урядовців генеральної прокуратури і т. д. Новиною є тут право міністра справедливости, що може означати контингент нововписаних адвокатів або адвокатських апікантів, при чому має він право зробити виняток у замкненому списку індивідуально щодо поодиноких осіб в кожному конкретному випадку. Вписані вже адвокатські апіканти відбувають практику на основі дотеперішнього закону.

Для нас на гірше

Постанови про обов'язки та права адвокатів залишаються приблизно ті самі. Засадничою зміною є те, що проєкт вводить для адвокатів заказ займати платне становище в територіальній самоуправі нині. війта, бурмиистра, президента зйста і т. д., бо що службу ставить проєкт на рівні з державною службою. Залишаються для адвокатів обов'язковими при розправах тоги і берети.

Постанови щодо устрою і діяльності адвокатських палат не підлягають теж більшим основним змінам: це торкається начальної адвокатської ради та державного надзору.

Зате є зміни щодо дисциплінарної відповідальности. Проєкт вводить як коинуу поділ дисциплінарних провин на проступки і пере-ступства. З огляду на брак у дисциплінарній процедурі матеріальних карних постанов переведення точного розмежування проступків і пере-ступків мусіли насувати деякі труднощі. Як комітій поділу повинні проєкт безпосередньо

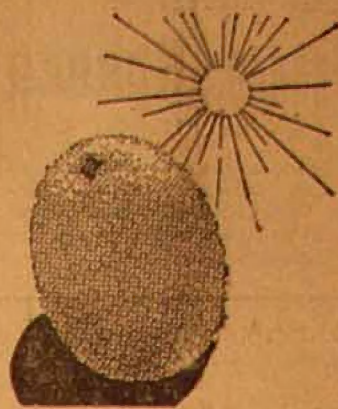

ушення публічного інтересу. Отже всі відклики від засад професійної етики, як теж несподоме ділення на школу третьої особи (з правилами клієнта) кваліфікує проєкт як переступство, ставлячи ці провинні парівні з вчинками, що є карними переступствами з приватного обставування. За переступства обставування дисциплінарний речник, за проступок прокуратор. Відклики від дисциплінарного суду при адвокатській палаті йдуть у справах проступків до палати для справ адвокатури при Наїва. Суд, від переступства до дисциплінарного суду при національній адвокатській раді. Проєкт продовжує теж передавання кари за дисциплінарні проступки до десяти літ. Поминемо подробиці постанови щодо дисциплінарної процедури, засуду відклику від нього, бо це загальне неадекватно мало цікавить.

Обговорений проєкт увійде вже на найближче засідання союму, що відомоє його до союмової комісії. З огляду на те, що теперішня бюджетова сесія закінчиться ще перед великодними святами лат. обряду, проєкт не буде вирішений у цій сесії і прийде він або на можливий надзвичайний сесію в червні ц. р., або аж на найближчу бюджетову сесію восени ц. р.

Основні зміни, зокрема щодо примусової судової апікації, для нас некорисні, бо від поді презеса апікаційного суду буде залежати, кого з наших кандидатів прийме на трілітню судову (в додатку безплатну) апікацію, що є вищою дальною адвокатської практики. Після інших діянок прийде черговий удар і по українській палестрі

Д-р Степан Баран.

Солодкі завдяки сонцю!

ЯФСЬКІ

помаранчі
і грейпфрути

є найбільш соковиті

Палестинський овоч.

„Треба зліквідувати небезпеку Львова раз на завжди!“

На зїзді польських лісників і хліборобів з іншою освітою, що відбувся у Варшаві 2. і 3. ц. м. дійшло до чергового різкого протипука-льського виступу.

Дня 3. ц. м. ввечері виступив на цьому зїзді, про який напишемо окремо обширніше, «р. Еміль Рок» з рефератом п. а. „Оборона польськості землі“, в якому на підставі українських матеріалів посла Барана, сен. Павловича, доп. Кубійовича та відомих заяв проф. Ромера, Скішпика й інших, перекручуючи факти, старався переконати слухачів про дечужану ворожу агресивність українського „клопа“. Ось деякі вислови молоденького ревератора:

„Без Галичини наша держава не могла б володіти Волиню ані Поліссям. „Русини“ є нашіми неперемінними ворогами. Порівняти їх можна лише з німцями, але вони мають більшу силу. Не розуміють, що коли б ми їх були не здемогли в 1918 р., Галичина була б нині більшовицькою провінцією. Українська політика на завжди прогнала в боротьбі з більшовизмом. Наш уряд непотрібно дозволив послам з УНДО

боротися з поляками за землю. Грозить нам трагедія. Від 1926 р. наші ділячі не дбають про те, що агресивність українців зростає.

„Усі агресивні акти мають джерело в нелегальній агітації УНДО! Міністр Понятовський підтримує своєю політикою українців (!). Хомишину ми вже ввели сполонізувати в 11-ох повітах, мусимо доклати цього зловжцього Буга аж по Львів, тоді зліквідуємо український Львів раз на завжди.“

Перекручувана статистика, якою послуговувався прелегент, викликувала протести на селі. Ділячі кивали головами й дивувалися, що ті українські бандити такі агресивні!

І не диво. Слухаючи реферату, можна було нпр. українцям шалити з радості, що український стан землевласності такий дужий, та що сам п. міністр Понятовський приятелює з українськими послами...

Але, але... на тому ж зїзді його головний прелегент, „філар“ народової господарки проф. Р. Рибарський, сказав: „Є три роди брехні: одна погана, друга гірша, а третя... статистика“.

Роман Гуча.

Городецька „нормалізація“.

Українські товариства й установи міста Городка і повіту стрінули оце несподіваний удар: з читальні у повіті і філія „Просвіти“ в Городку дістали а) староства спис осіб, яких мають виключити зі своїх членів. Для цікавих подаємо текст формулярів:

Starosta Powiatowy Gródecki.

L. Pol. 183/36. Gródek Jagiell., dnia 22/2 1937.

Do Zarządu Stowarzyszenia p. n. „Czytelnia Proświty“ (do rąk przewodniczącego p. ....)

Na podstawie przepisów art. 16 Rozp. Prez. Rzplitej z 27/X. 1932 r. prawa o stowarzyszeniach

— Довольте мені зникнути на дві години! А коли за дві години мене не буде, то помоліться за мене, але наступайте на червоних!
— Що робите, сержанте, куди підете?
— Туди, у ріку Тахо, до того їхнього моста!

І заки сотник устив щось відповісти, сержант почав скидати з себе однострій і залишався тільки в сорочці і штанах, так, як прийшов учора вранці. І взявши в руки тільки гострий ніж, кинувся бігом, скочив з берега та й побіг понад воду горі рікою. А далі, коли перед ним показався горбопідний міст, де робілося від червоних, Мігуель шугнув у глибину і пропав під водою.

— Збожевів сержант — промовив сотник якось із жалем.

Та за годину, стоячи на горіщі одної розваленої хати в Альбі, побачив сотник дивне диво. Леви червоних, що во дві години наступали на слабку обсаду окопів його відділу, раптом змішались і, здавалося, без ніякої причини почали оглядатися позад себе та безладно відступати. В самій Лючеській счинився дивний заколот, піднявся крик і вереск, що сягав до ріки і поза ріку. Та глинавши на ріку, сотник уже зрозумів, у чому річ.

— Бо що то там діється? Міст розірваний! Ось, майже посередина ріки виділилася з між посчіплюваних понтоїв один обові і поплив собі з водою. За ним попрямували обидві половини мосту з цього і з того боку ріки. Ледви вони сплили і пристали до берега, а далі ані руху, бо були приріплені. Та за хвилину розірвалася ще й цьогобічна половина мосту на дві частини, одна зложена з кількох скіплених дараб, поплила вниз водою, разом із військом і гарматами, просто в руки Кастежона. Ось вошки з криком скачуть у воду і знов рятуються, спливаються ладою. Та вже і з правого боку паде

на них град куль, починається стрілянина і нагло знов озивається Альказар. Червоні кидаються наосліп суди то туди, багато з них скаче в ріку і потопіла.

— За мною вперед! — кричить сотник Кастежон і біжить першим на Лючену. Та вже нема кого бити, бо червоні або падаються з полон, або втікають просто на схід, а з правого боку ріки вже повзають національні прапори. Бій рішений. Альказар вілний. Відчиняються його брами і випадають з нього озброєні люди-їаї, наче привиди. Падають просто в обійми братів-виловителів і ледви мають силу закликати охриплим голосом: „Нехай живе Еспанія!“

VI

Ще того вечора наказав сотник Кастежон добре перешукати береги ріки, чи не знайдуть тіла тільки в сорочці... Бо сержант Мігуель де Леоне не зголосився ні по двох ні по чотирьох годинах...

Знашли його аж ранком у неділю. Лежав мертвий із розбитою головою і без лівої руки, на однім з тих човнів, що ще держалися берега. Права рука судорожно стискала щось у паху. І не попускалася пахуки навіть тоді, коли вже принесли сержанта і положили перед сотником на мурві, під маслиновим деревом. Сотник сам схилився і якось нервово роздер мертвому сорочку. Ніжно відгорнув застоснені пальці і взяв у руки малий калючок у грубій полотні. Роздер полотно і вибрав щось, сиручене у валок. Розвинув його і строго сповалив. Тримав у руках подертий і помятий жовто-синій прапорець, а на ньому напис незнайомим йому бузлами. Показав поручника Кейпо де Руеда, відомого мовознавця з Салімавіки і цей відчитав: „Слава Україні!“

„Україна, Україна!“ — підхопив сотник Кастежон і в його очах заблесли слюзи. Бо він

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 8.

ЛІТОПИСЕЦЬ

Український прапор під Альказаром.

(Докіментація).

V.

Майнули ці образи у голові Мігуеля де Леоне! Він наче збудився. Крише стиснув кірсі у руці і коли його нові товариші і чотар Аену закричали: „Нехай живе Еспанія!“, він нагло закликав голосніше від усіх: „Слава, слава Україні!“

До вечора взяв Лючену і захопив там велику добычу. Червоні окопалися за рікою. Альказар мочав далі. До сотника Кастежона упала з йтака шифрована депеша, що дає робити і на які знаки чекати. Бо застра рішучий бій. Але підмога не надходила, хоча в останній бою нав відділ знов сорок убитих і сто ранених.

У примазі відділу прочитали похвалу і призначення стрільця де Леоне за його незвичайну хоробрість — тай іменували його сержантом.

Другого дня, в суботу ранком, серед барабанного воєнню червоної артилерії астигли червоні збудувати понтоїний міст на ріці і хоча загнали ріку своїми трупами, то вдалося їм переправитися знов цілим полком на цей бік і знов відперли Кастежона з Лючени.

Біля полудня того дня здійснюваний відділ сплився знов у Альбі і суди прийшла мала відмога. Але сила червоних зростала і сотник був у розпачі. Бо був примаз, що до вечора мусить перейти ріку і разом з головою силою дивити рушити на узгір'я Альказару, до остаточної перемоги.

Нагло зголосився до сотника сержант де Леоне.

Всіх, що дістали

Календар „Криниця“

на РІК 1937

! досі не вирішили належності за нього, просимо негайно вирішити, пересилаючи гроші блянкетом П.К.О. ч. 504.060 — з допискою „Кр. 1937“.

ziell. w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji.

Starosta gródecki Kassala.

Приказано вичеркнути з книги членів такі особи: 1) Читальня „Просвіти“ у Мшані; Паньків Володимир; 2) Читальня „Просвіти“ у Любіні Вел.; Баран Михайло, Цигіль Василь, Мачоцький Осип, Сярий Петро, Гайдучок Андрій, Сярий Гриць, Соловій Іван, Борський Стефан; 3) Читальня „Просвіти“ в Керниць: Лакота Лаврентій, Грициняк Гриць, Шута Олекса, Грициняк Степан с. Івана, Кінаш Гринь, Галамай Гринько; 4) Читальня „Просвіти“ в Річичанах: Германович Микола; 5) Читальня „Просвіти“ в Каменоброді: Помірний Петро; 6) Читальня „Просвіти“ в Дроздовичах: Яворський Богдан; 7) Читальня „Просвіти“ в Суховолі: Гавришишин Іван; 8) Читальня „Просвіти“ в Городку: Стець Роман, Яворський Богдан, Ярош Роман, Попко Михайло, Горбаль Гриць; 9) Філія „Просвіти“ в Городу: Стець Роман, Яворський Богдан, Ярош Роман; Куспись Михайло зі Ставчан. Разом приказано виключити 25 осіб. Ці самі формулярі з наведеними особами дістали майже всі городецькі українські установи.

Можна до цього лиш додати, що деякі з наведених осіб взагалі не займалися діяльністю читальні, а деякі навіть не були членами дотичної читальні.

На це знаменне в „нормалізаційних“ часах рішення звертаємо увагу передовсім послам і проводові У.П.Р., щоб поробили відповідні інтервенції, а при нагоді соймових промов згадали також цю „нормалізаційну квітку“. Справа надто поважна, щоб можна її попустити мовчанкою.

Громадянин.

ДАЛЬШЕ ВЕРБУЮТЬ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Чехословацька поліція арештувала 3-ох комуністів, що займалися вербуванням добровольців до Іспанії. Їх хотіли вислати через Швецію, бо через Францію шлях замкнений.

нагадав собі вчорашню зустріч з Мігуелем. Зворушений накрив мертве обличчя героя його рідним прапором і ставши напозір, засалотував. Так учинили й усі інші старшини і воїки, що стояли довкола, і довгу хвилину дивилися на убитого сержанта у глибокій мовчанці і пошані.

В неділю ввечером, у комунальній Головної Квартири з Саліманки прочитали, між іншим, таке:

„Як ми вже повідомляли вчора, по впертих боях і не зважаючи на розпучливий спротив червоних, здобули наші війська Тозело та освободили героїчних оборонців Альказару. Між воїками, що відзначалися при відсімі, треба назвати також покійного сержанта Мігуеля де Леоне з відділу сотника Кастежона. Сержант де Леоне кинувся в критичній хвилині, коли червоні загрозили відділові у ріку Тахо і пірнувши під воду, стався під лондонський міст червоних, попередив його і так вискакав метушно серед ворожих лав на лівому крилі. Це прискорило нашу перемогу. Виринувши з води, згинув сержант у рукопашній боротьбі. Названий Мігуель де Леоне був українцем і при ньому знайдено його національний прапор, який поховано разом з героєм в усім належним пошанам.“

Того самого дня знайшли в лондонській вулиці убитого старшину червоних військ з ітернантиональної бригади, москаля Стюпу Рувіна. Його поховали у збірній мошці, разом з іншими убитими червоними. А сержанта де Леоне поховали окремо, біля могили поручника Рамона де Віла і десятихвіста Хіла Ініго, що також упали в останній бій за Альказар.

Та й сотник Кастежон, ці Головна Квартира в Саліманці, ці молода плоть по ковалеві, Марія в Месіа де Леоне, що тепер оплакує чоловіка і молилася за його душу, не знаючи, хто покарав москаля Стюпу і яку тайну сховали вони у мошці разом з Мігуелем і його жовто-блакитним прапором.

Наради сойму над законом про збірні умови праці.

В четвер 4. ц. м. відбулося пленарне засідання сойму. По першій читанні сойм відослав до комісії низку законопроектів про устрій адвокатури. Опісля пос. Гардецький зreferував проєкт закону про збірні умови праці. Він обіймає не лише професійно організованих працівників та робітників. Референт звернув увагу, що проти внеску меншості комісії, щоб закон поширити теж на працівників і робітників державних установ виступив уряд та обмежив його лише до працівників і робітників приватного промислу. Референт заявився проти більшої частини поправок уряду та зreferував поправки меншості. Пос. Закліка згадав, що закон має велику прогалину, бо не обіймає халупничого промислу. Цей промисел дає працю соткам тисяч робітників і їх жахливо визискують. Нпр. у львівській окрузі халупник за 12 годинну працю дістає 50 сот. У деяких ділянках халупництва маємо доволі поважні скупчення і там міністерство могло би ввести збірні умови. В цьому напрямі пос. Закліка зголосив теж поправку. Гостро критикував теж пос. Вимисловський: Годі додати, які користи має цей законопроект дати робітникам. Нема відповідних карних санкцій на випадок недодержання умов договору промисловцем і закон нічого тут не поправляє, навпаки — обляжує промисловця недотримування збірних умов. Тому ставить внесок відіслати закон ще раз до комісії. Цей внесок сойм відкинув.

Від УПР промовляв пос. д-р Роман Перфецький, який в довшій промові обосновував низку своїх поправок, заявляючись теж за поправкою пос. Закліки.

Слід згадати, що сам законопроект з поправками на комісії вже зreferовано в „Ділі“ (ч. 46) на правничій сторінці.

При кінці дискусії над цією справою промовляв міністр сусп. опіки Косцялковський, який м. ін. заявив осьщо: Не можна прийняти внесок пос. Закліки у справі поширення закону на халупників. Цей закон не надається в цілій низці точок до регламентації халупництва й якщо поправку пос. Закліки сойм прийме, тоді слід цілий проєкт відіслати до комісії для основної перерібки.

Однак сойм таки прийняв поправку пос. Закліки.

Опісля сойм радив над проєктом закону про скорочення праці у вугільному промислі. Його зreferував пос. Гауля. Підчас дискусії пос. Вежбицький нарікав, що від 1928. р. продукція вугілля у Польщі має дефіцит та що капітал не має користи з продукції вугілля, бо дефіцит на одній тоні доходить від 1.50 до 1.70 зол.

При кінці засідання пос. Кшишевський зreferував проєкти законів у справі зміни розпорядку президента з 24. жовтня 1934. р. про кверіцію і впорядкування хліборобських довгів! У голосуванні сойм прийняв закон у другому і третьому читанні.

Вечір Молодої Музи та Равт Преси.

Був це вечір, на якому поважна літературна частина мала йти впарі з легкою для товариської розваги гостей і молоді. 30-ліття „Молодої Музи“ дало нагоду пригадати громадянству деяких наших письменників, що хоч і досі живуть і деякі з них надалі працюють, стояли осторонь літературного руху немов призабуті. Думку, щоб зібрати всіх живих членів „Молодої Музи“ на такому вечорі, як учасників, не можна було здійснити. Богдан Лепкий не почував себе на силах після недуги приїхати до Львова, Володимирів Бірчакові відмовили візу, Степан Чарнецький перейшов таку поважну ледугу, що не міг навіть з'явитись на вечорі, як гість. Ці подробиці подав до відома зібраний публіци голова ТОПІЖ ред. Роман Купчинський, який прочитав листа Богдана Лепкого та закінчив окликом „Хай живе Молода Муза“.

О. Луцький, що мусів того самого вечора виїжджати до Варшави, почав літературну частину декламацією, нарисом М. Янкова „Доля молоденької Музи“ та Б. Лепкого „Над рікою“. Як значайно своєю доброю дикцією та прегарним тембром голосу зумів він передати слухачам той ліричний настрій, яким сам перенявся. Після цього хор „Сурма“ з гарними голосами (головно басів), під певним проводом І. Охримовича, відспівав пісню до слів Б. Лепкого „Часом я тужу за тобою“.

Петро Карманський у звязкій, ясній, добре виголошеній промові дав живу характеристику умов, серед яких повстав гурт „Молодої Музи“ та її ідеалів. Він зазначив, що одним із тих ідеалів була безкорисна служба рідному письменству без огляду на те, чи громадянство розуміє працю молодих письменників і чи їх потребує. „Молода Муза“ повстала спочатку з особистих дружніх звязків одиниць, яких єднала спільна любов до літератури; кожний з них відповідно до свого темпераменту та хисту давав те, що міг і всі помагали один одному, коли видавали спільно „Світ“ і пізніше свої твори. Нитки дружби та літератури єдали їх на все життя і залишені ними твори залишилися як етапи в історії нашої літератури.

На закінчення першої частини програми, арт. Петро Сорока відчитав із темпераментом гумореску Вол. Бірчака „Поклін поетові“.

Другу частину програми почала Марія Соція піснями до слів поетів із „Молодої Музи“: „Осінь 1915“ Б. Лепкого і „Не яди від мене“ С. Чарнецького (музика А. Рудницького) та „Спи дитинко моя“ П. Карманського (музика Ст. Людкевича). Наша співачка надто відома, як інтерпретаторка пісень різних стилів, щоб ми потребували додавати свою оцінку.

Великим розчаруванням для організаційного комітету була вістка, що прийшла в останній хвилині від Л. Кривіцької, яка несподівано дістала грипове запалення горла; через те відпала дуже цікава точка програми.

Трохи веселого настрою вніс на сальо першою частиною своєї промови М. Рудницький, коли зупинився на меті такого вечора і на деяких моментах із „бурхливих літ“ молодомузців. Після хору „Сурма“, що відспівав „Молоді сні“ А. Вахнянина, закінчив вечір своїм словом Василь Шурат, що підтримував у свій час з „М. Музою“ якнайближчі звязки вже як до свідчений письменник. На його думку найбільшою заслугою „М. Музи“ було те, що вона підняла гасло європеїзації нашої літератури, яка у той час не виходила поза мужика, народного вчителя та священика. Другою замітною рисою „М. Музи“ були дружні звязки, які єдали письменників сильніше, ніж усякі програми. Молоде покоління наших авторів могло взяти собі приклад з такої дружби, дуже важної для творчої праці.

Після літературної частини відбувся равт у сальх „Бесіди“. „Молодомузці“ при окремому столі мали приємну нагоду згадати давні часи. Численне добірне товариство бавилось до самого ранку.

Учорашній Вечір „Молодої Музи“ та Равт Преси — належать до найкращих і найкультурніших дотеперішніх імпрез Товариства Письменників і Журналістів. Головна заслуга таких імпрез та, що вони вижуть популяризацію літературних проблем і явищ з нашим — досить кволим товариським життям. Поруч із літературними конкурсами й турботами за матеріальний дорібок Т-ва (оселя, щоденні справи), — артистичні й карнавальні імпрези Т-ва Письменників і Журналістів а його справжньою заслугою.

По широкому світі.

В Англії відбулися вибори до лондонської міської ради; дотепер не виявилися ніякі зміни у взаїмовідношенні сил поодиноких партій.

Американський президент Рузвельт виголосив на партійному бенкеті велику промову в обороні демократії проти диктатур.

У Швеції від 1. липня 1938. р. заборонять ритуальний заріз.

Англійський міністр внутр. справ візвав населення вступати до добровольчого корпусу протилетунського поготівля.

Св'тська армія відбуде весною ц. р. великі маневри у всіх округах. Вчора відбулися льокальні маневри, яких темою була оборона Москви від північного заходу.

Німеческий уряд запротестував проти промови посаджника Нью Йорку на конгресі американських жидів. Державний департамент відповів, що він не має контролю над діяльністю самоврядної алади.

Югославянський прем'єр виголосив велике експозе про закордонну політику.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

Можливости розбудови українського промислу.

ПРОМИСЛОВА ВИСТАВА, ЯКОЇ В НАС ЩЕ НЕ БУЛО

Від деякого часу спеціальний комітет, створений Українським Технічним Товариством, чи як його „Комісією Розбудови Укр. Промислу“ (у скороченні КРУП-ом), робить заходи для влаштування промислової вистави, яка своїм змістом відбігатиме від дотеперішніх промислових наших вистав. Матеріал уже зібраний, призначення заплановане (бутиши каварияний льокаль „Народної Госпінки“), речинцевий устійлений. Якщо не буде надзвичайних перешкод, то вистава буде відчинена 21. п. м.

Чим ця вистава буде оригінальна?

Досі, як відомо, на всіх наших промислових виставах представлені були наші кожнорічні осиги в ділянці рідного промислу. В початках ці вистави були дуже скромні, згодом ставали щораз кращі, врешті мулиторічна вистава, що відбулась заходом студ. т-ва „Торговельник“, виявила прискорене темпо розвитку українського промислу.

Вистава, про яку пишемо, буде мати завдання показати не те, що вже маємо, але саме те, чого не маємо. Вона має освідити глядачів у тому, що консумційна скаля українського народу є дуже широка, що запотребування нашого фізичного і технічного консумента тільки в малій частині задоволене нашим рідним виробництвом, що зростаюча в нас промислова підприємчість не потребує йти покищо пропостанови вже в нас стейками, маючи широкі і невипушені ще ніким можливости та добрі вигоди на успіх кожного нового почину. Наш ринок, як кожний інший ринок, є у своїх потребах арижнікований. Тому наше виробництво, якщо хоче опанувати хоч би тільки свій рідний ринок, мусить б ути всестороннє, му-

силь дати все, і то в якнайбільшому асортименті.

Не відбираючи економічної вартости конкуренції (якщо вона не переступає меж громадської і господарської чесноти), ми мусимо в першу чергу звернути зростаючу серед нашого народу підприємчість на шлях розбудови рідного промислу в ширину. Тільки тоді ця розбудова буде дійсно здорова, коли не будемо собі взаємно наступати на п'яти на вузькому відтинку виробництва, залишаючи без уваги сотні можливостей, сотні потреб, що їх адоволяє продуцент чужий, а разом із ним чужий робітник, чужий капітал. Ми занадто вбогі, занадто багато серед українців безробітних, занадто сумна наша дійсність, щоби ми великодушно відступали важні господарські функції сусідам, облякшуючи їх навіть силою обставини доступу до нашого консумента.

Маючи спробою вглянути покращо побіжно в зібрані матеріали, можемо вже сьогодні ствердити, що вистава принесе чимало справжніх ревелаций. Отож є надія, що вона зацікавить не тільки теоретично, але і практично рухливих чи засібних громадян та піддасть не одну щасливу, творчу думку.

Одноразом з отворенням вистави появиться заходом згаданого вже Комітету доволі обширна брошура п. н. „Розбудовуємо промисл!“ Принесе вона не тільки голоси людей, які стоять на чолі українських центральних установ, але теж міститиме чимало практичного матеріалу, зваженого зі заголовком книжки.

Вистава і брошура доповнять себе взаємно у своїй важкій господарській місії.

В. Несторович.

паралельну зміжку цін фабрикатів з відповідними наслідками в ділянці зробітків. У деяких державках небажаний зріст цін має вже характер загальний, причому діляють і інші причини. Наприклад у Франції грачиники діють одночасно: гроша ця сирієша, гроша долара і фунта ітерліїна та гроша швейцарського, що є прямих наслідком амія у соціальному законодавстві.

Зріст цін — це тема широка і цікава, тому дрискуємо її дещо більше уваги в найближчому „Ек. Огляді“. Вона актуальна не тільки на зордовому, але там у Польщі. Тривожний настрій в урядових колах, що спричиняє навіть апелі Калтосівського до громадянства в справі опані над цінами, має глибокі причини. Завиша цін може перевозити гори дном усі господарські плани, викликаючи цілий ряд інших, далекойдучих господарських проявів. Оцінюємо процесу дорослієчя знову, цупось у теперішньому менті на коло всіх інших господарських турбот.

ОКСАНА БУРБЕЛЛО

це дуже вдатний дебют української співачки

НА КРУЖКАХ „СИРЕНА“

З нашої кооперації.

КОНКУРС „ГОСП. КООП. ЧАСОПISУ“ НА СТАТТІ

Редакція „Госп. Кооп. Часопису“ розписала конкурс на статті на тему: „Домашній промисл у моїй околиці“. Окрім говорарів за цієї видруковані статті Редакція вноначить за три найліпші статті вигориди в сумі 25 злот., 20 злот. і 15 злот. При допоміж цього конкурсу Редакція сподіється зібрати інтересуваний матеріал про стан нашого домашнього промислу. Висогом, яку ставлять Редакція до надісланих на конкурс статей, є в першу чергу якнайбільше дійсних цифрових і описових данних. Ці данні мають аналізувати стан описуваного домашнього промислу в околиці чи селі, його роль в господарській житті мешканця, спільність і місце збуту виробів: діля сирієша, проції і готових виробів, дорогу, яку переходить виріб від рук виробника, аж деч не дістається до рук консюма, себто посередництва і оцінки його коштує, а також чи і як можна на думку автора найкраще зорганізувати цей промисл, себто які причини більш корисні для виробника. Статті можна надіслати до 1. серпня п. р.

ТОРГОВЛЯ ЦЕМЕНТОМ

Наша кооперація береться поволі також до торгівлі цементами. В це артикула, який розводиться на наших землях з поважаних скількох, у самні трьох галицьких асоціаціях продано в 1936 р. 60.000 тон цементу. На жаль майже вся ця торгівля відбувалась поза кооперативною організацією. Лише деякі Союзи кооперативів взяли у себе продажу цементу і так Кооп. Союз у Стрию продав у 1935 році 195 тон цементу, а в 1936 вже 485 тон, рогатинський Союз зі своїми філіями в 1935 р. 135 тон, а в 1936 р. вже 285 тон, жовківський Союз 75 тон, а в 1936 вже 185 тон і т. д.

Все це дуже малі скількості у відношенні до запотребування. Центросоюз думав повести сильнішу акцію в тому напрямі і сподіється збуту в цьому році яких 20 проц. усього запотребування.

УСПІХИ КООПЕРАТИВИ „СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ У ЛЬВОВІ.

Промислова кооперація „Суспільний Промисл“ у Львові, що виробляє відому уже всім „Пшарну муку“, підійняла калі „Проміш“ і соловову наву, осигнула в минулому році нові великі успіхи. У фабриці цієї кооперативи занилих уже тепер 45 фізичних і умовних працівників у Львові, а того 18 муштин і 27 жінок, а при сушарні сирієша у власній сушарні в Жовні є занилих сезонно 2—3 місяці в році 15 фізичних робітників. Вироби „Суспільного Промислу“ ідуть у двот третинах через українську кооперацію, а в третині через українську і чужу приватну торгівлю. Збут виробів осигнував у минулому році 227 тисяч злотих. В останньому часі закупила кооператива „Суспільний Промисл“ реальність у Львові в фабричній і адміністраційній будівлиці, куди поросієсьє уже в літніх місяцях цього року. При кімці 1936 р. мала кооператива 347 членів, 52 кооперативні установи, 227 приватних службовців, 57 селан планаторів і 11 інших фізичних злотих. Всетям при всіх цих успіхах фабрика покриває тепер лише 1/12 частину запотребування українського ринку. Решту покривають ще дещо чужинці.

В. Л.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

„ПРАКТИЧНА БІБЛІОТЕКА“.

Наказом „Українського Національного Інституту“ у Львові, що адовує уже роковне атласом українських земель і відповідного описально-господарського опису, починає випускати Касона „Твоє шаста у твоїх руках“. Це перший випуск „Практичної Бібліотеки“, бібліотеки, що має час до часу давати нашому громадству такі рід літури, які в англійське аналізат розбудує віру в себе, гартує волю, підготує до широти, до чину, до все більших осигів. З повним призначенням мусимо віднести до почину У. В. Інституту, відкриваючи його корисність і спільність. Господарська активність вимагає відповідного психічного застосування. Кожному відомо, що тако застосування в великій мірі залежить теж від літури, якою користається громадянство, зокрема молодь.

ПОКАЗ РОГАТОЇ ХУДОБИ І ОВЕЦЬ ЗІ ЗАКАРПАТТЯ НА ВИСТАВІ В ПРАЗІ.

На міжсало-господарську виставу, яка відбується в Празі в травні п. р., вислали Хайборобська Палата в Угорщині більшу партію рогатої худоби контролшованого закарпатського хову (Хутор, Мухомово, тощо) і 50 штук овець білої раси з округи Волове. Минулого року на цій виставі було 3 штук рог. худоби з Закарпаття. Деталь вони дні перші загорили.

З вогоди повної встиги подає „Прагер Прессе“, що тая рогатої худоби на Закарпатті зніжують на 40.000 штук в вартістю 300 міль. ч. корон. Попередньо цього року вивезено в Закарпаття поза межі держави рогатину в вартістю 27 мільонів ч. з. Стан овець на Закарпатті є 94.000 штук вартістю 7.5 міль. ч. з. В це шаста частина всього овецького стаду в ЧСР. У р. 1936 вивезено в Закарпаття за кордон овець за 0.5 міль. ч. корон.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ ПОЛЬЩІ НА ТЛІ СВІТОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ.

Президент ПНО д-р Г. Грубер, якого господарські реформи завжди викликають зацікавлення, говорив на міжсало-з наголоску тему 27. лютого п. р. в Екон. Товаристві у Львові.

Позагант представив зміни, які залиши в останніх 10 літах у розвитку госп. справ, інтенсифікацію нап. господарств, зброєння і завада зі зброєнням послонених промислів. Він зазначив, що також передсочна кон'юнктура була рідом цимлі, звалинці зі зброєнням. Багато корисних економічних проявів вирости на ґрунті зброєнення армії і воєнного неготиєля.

В дальшому записав президент проблемою цін. Для Польщі — скаля цін — важливіша є справа стабілізації цін, ніж поширені в світі валютні заходи. В експорті цінні ліквідувати, теб те польські цінні мусить бу-

ти зникні від світових. Та ситуація вимагає від Польщі порп-за-все дбайливості про внутрішній ринок. Підписання нагрової угоди польського громадянства (п. Грубер-говорив: „політика“) — це справа державної ваги. Треба обізнати думку силу хайбороба. Треба обізнати процес урбанізації і дати в місті працю безробітним. Вважуючи на корисність інвестицій на „східних землях“ (даром, що європій розміри цих інвестицій аж надто добре відомі, — думалимо — також і пролетарії), зазначити він, що інвестиції причиняться до створення перерівної життєвої стопи в Польщі, яка тепер дуже різноманітна в залежності від „дальноті“.

В другій половині реферату говорив п. Грубер про справу кредиту, яка йому забуть найбільш. Він розглянув заводи приватників: 1) Кооператива осмаштестивні владі у публичних інституціях, 2) ажирами цих владі на державні інвестиції, замість на підтримку приватного госп. життя. Те, що прив. банкі не мають відповідної еластичності вказів, випливає з кон'юнктури. Клієнтеля цих банків (підприємці) не має наданшюк, а сірі люди шукають безпеки для асшадження грош у публичних інституціях. Коли покращає кон'юнктура — зміниться теж ці відношення. Президент розповівся відтак в закінток етатизації грошового ринку і зазначив висловом, не надували на оптимізм, що його отарався ажианти проє. Грубер своїм слухачам. „Треба продовжувати розпочатий процес реформи“. Не треба аналізати кон'юнктуру господарської діяльності, добувати чи причини посправи кон'юнктури за кордоном, а не в ауснах уряду і громадянства в краю.

ВІДНОВЛЕННЯ В ПОЛЬЩІ ТРАНСФЕРУ ДОЛЯРОВО ПОЗИЧОК.

Як відомо — Польща, боїться неволатичної редукції своїх золотово-доларових запасів, анулила обслугову закордонних позачок. Атепер, у владі місці проф. А. Кражаковського в Америкі, польський уряд проголосив відновлення цієї обслугову, одмак не в рівнозвартості купівлі, а в вартості шасто нижчій, бо аменшених до 35 проц. Уряд годиться вже заплатити номінальну вартість купівлі, але не гіршми, а новими 3-проц. облігаціями з 20-річною амортизацією. Обі ці пропозиції поставив уряд не тільки закордонним віртелам, але і власним. Закордонним заявив він рівночасно, що в випадку, коли вони не приймуть одної з поданих вище пропозицій, польський уряд випустуватиме рівнозвартість купівлі на їх рахунок, збільшований (отже без прада трансферу) в Польському Банку.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ТРІВОГА З ПРИВОДУ ЗВИШКИ ЦІН.

Світ є тепер під вражінням нового господарського прояву, який може спричинити важки до передроблення події. Це є шандий зріст цін сирієша на міжнародних біржах, що стовідно викликає чи деабадом аналізів

СТОРИНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Цісар Сагари.

Дивовижня примха французького мільонера.

Маргарет Пелієр була колись найпопулярнішою жінкою в Парижі. Ця молода, талановита співачка виступала на сцені в сукинях, що завішували їй всі парижяки. Свою славу і свої успіхи присвятила Маргарет Пелієр Яковові Лебоду, єдиному синові французького мільонера. Яків Лебод своє серце й майно дожив у стіп коханої.

Яків Лебод був малим чоловіком, однак великим тираном і багатієм. Він не цікавився своїм майном і мав тільки, що видавати гроші. Його виховали в багатстві й він гадав, що його цуцарварні будуть йому заодно приносити прибутки, без праці. Тимчасом у березні 1903 р. до його величавої вілли прийшов коморник, щоб наложити арешт за довгі химерного богача.

Тиран сердиться.

Яків Лебод розсердився, мало що зі шпіри не вискочив. — Якто?.. З приводу такої дрібниці урядник сміє його будити зі сну? Хто пустив коморника до мого дому? Стурбована служниця станула перед розпаченим багатієм. Цей вирішив покарати служницю. Він ні трохи не оглядаючись на відповідальність і наслідки, пригнав служницю мотузками до клямки і пішов собі спокійничко до коханої, Маргарети Пелієр.

Служницю звільнила поліція, що зробила водночас донесення на Лебода, якого теж поклали перед суд. Тоді химерний богач образився на... Францію. Він вирішив покинути свою батьківщину й оснувати свою власну державу...

Новий цісар.

Яків Лебод після довгої надуни вибрав Африку, а саме Сагару, де було доволі місця, щоб оснувати нову державу. Недостача води й гаряче підсоння не знеохочували мільонера. Лебод добре знав, що при допомозі нових каналів, криниць та городів можна буде поправити невипадіне африканське підсоння.

Лебод поїхав на острів Мадабру. Там найняв корабель „Фраскіта“ разом з обслугою. З Франції забрав зі собою паню Пелієр і декілька довірених, що їх загадав поробити міністрами на своєму дворі.

Нарада.

Коли корабель уже був на повному морі, Лебод скликав „Велику Раду“. Він подав прийнятим до відома, що йменує себе „Цісарем Сагари“, а паню Пелієр — „Цісареною“. Коронація мала відбутися після причалу до берегів Африки. Моряки „Фраскіти“ мали стати завізниками армії, а довірці — міністрами. Його мали кликати „сір“, тобто так, як Наполеона.

Коли вже ціле товариство добилось до Са-

гари, заложило воно великий обоз у місці, а мали вибудувати в майбутньому столицю цісарства — Трою.

Лебод замовив у славного лондонського будівничого проект будови цісарської палати. Тепер самозванець скликав нараду з представниками африканських племен.

Державні невдачі.

Однак араби неохоче приймали завоювання своєї землі.

Щоб не допустити до суперечок і сутичок в колоніях, у що справу вмішався французька влада. Вона заняла „Фраскіту“ і зліквідувала цісарську армію.

Лебод огірчений — однак не знеохочений, не вірився свого „престолу“.

Забрав сердеша зі собою державний „герб“ і прапор (три пчілки на білому полі) і махнув до Гаги, щоб там перед міжнародним трибуналом пожалітися на французів. Тодішні європейські гумористичні журнали мали тоді про що писати... Із Гаги поїхав Лебод з жінкою й своїм „двором“ до Америки й поселився там у палаті на Лонг Айленді. У його „дворі“ було 15 „дам“ і стількиж „кавалерів“, що називалися князями Сагари...

„Цісар“ Лебод пригадав себе світові в 1914 р. Він улаштував тоді демонстраційний похід по вулицях Нюйорку, проти Німеччини. Американська влада вирішила замкнути „цісаря“ в одному домі, де частенько живуть самозванці „цісари“ — в домі божевільних.

Трохи згодом його звідтіля випустили і з того часу починаються непорозуміння між ним і „цісареною“ — Маргаретою Пелієр. Врешті „цісарева“ Сагари зреклася претензій до престолу Сагари, за що одержала немалу сумку грошей. Згодом поїхала вона з дочкою Жакелен до Фованції.

Закінчення перед судом.

Прізвище пані Пелієр щерез прогомонило по часописах 1919 р. Вона була поїхала тоді щерез до Америки по гроші до пана Лебода. Швидко після її приїзду найшли „цісаря Сагари“ неживого в його кімнаті.

Влада арештувала як підозрілу в убивстві паню Пелієр, однак їй не могли доказати вини й незабаром її звільнили. „Цісарське“ майно розграбили „міністри“, бо Маргарет Пелієр не мала шлюбного свідоцтва, а завіщання не було.

Тепер знову прізвище Пелієр стало голосним у заяву з письмом „цісари“, що його найшли, де він призначає якусь грошову суму своїй доньці Жакелен. Вона вже сьогодні стара жінка.

Одисея французького місіонера.

Французькі щоденники подали докладні репортажі про трагічні переживання канцлера єпископської капітули, пралата Фалеза, який обізвав недавно парохів в північній Канаді. Подорож тривала три місяці й була дуже небезпечна. Почаася вона в жовтні з Активік. Корабель „Нотр Дам де Лурд“ плыв до Туртуортюк і застряг між ледяними горами, через що продовжилася подорож на мілководдях тижнів.

Поворотну дорогу відбув пралат Фалез на санях, поєднаних у ескімосів. Пройздив етапами серед безлюдних околиць, покритих вічним снігом. Не завжди були в ескімоських оселях церквочки чи каплиці. Іноді приходилось пралатові правити сід самим хрестом.

На одному постійно побачили, що всі харчеві запаси, призначені для бідних околиць, зжерли медведі. Сильний мороз, пересічно — 30°, дошкучував немало й утруднював їзду. Найсильніше давався у знаки виправі голод. Собаками

давали регулярно останки м'яса, що від них залежав щасливий кінець подорожі.

Всюди там, куди приїздив заступник єпископа з Мекензі, панувала радість і зліха. Ескімоси щиро сповідалися із своїх турбот і журб. У розмові зі священниками заявили, що не можуть собі уявити країни, де панує сонце і вічне літо. Так привичкалася до полярної ночі, до своїх занять і скромних заробітків, що єдиною розрадою є радість і книжки.

Пралат Фалез поблагословив ескімосів, дав багато шлюбів і пішов у дальшу дорогу. В другій половині грудня експедиція заблукала й кілька тижнів блукала по пустих полях, не натрапляючи на ніякі людські оселі.

Затрівожений єпископ Рена, не маючи ніяких вісток, вислав на розшуки повітряний. Останками сил удалось проворному летунові віднайти пралата Фалеза. Вратована виправ з радістю повітала свого спасителя.

Століття сірників.

Роді означити точно час у якому сірники вийшли в ужиття, заступники скрізь загально прийняте кресиво. Першу сірничку черкнули в Німеччині в 1815 р. Тодішня сірничка була радше сірничком довгим на 1 м., обліпленим на змій мішанною сіркою й потасу. Ці „сірнички“ грести було мачати в глекичку з сірковим kwasом і щойно тоді наступав вибух і вогонь. Аж мороз іде пова ширю, коли сьогодні подумавмо про таку небезпечну церемонію черкання сірнички.

За сто таких друців-сірників платили тоді талара, що на тодішні умовини було доволі високою ціною.

Сьогоднішня сірничка зродилася у німеччині в Гогенаспергу, у якій сидів славний альхімік Крамер. Сірнички Крамера запалювалися при допомозі тертя до якогонебудь твердого предмету. Витворювали вони потаній солух сірководня а їх фабрикація була небезпечна для життя робітників. Оглядаючи а позантисом хемі-

вдалося німеччому хемікові Шретерові замінити тріхлітний жовтий фосфор на безпечніший бронзово-червоний фосфор.

Від його винаходу минуло 25 літ, заки по різних пробах і досвідах американських та європейських хеміків швед Ляндстрем винайшов т. зв. „безпечні сірники“. Пізніше назвали їх люди шведськими сірниками. Принались вони в цьому світі, а фабрика Ляндстрема у Швеції не могла заспокоїти всіх замовлен. До фабрикації сірничок найкраще надійється один із родів голполь.

МОДЕРНИЙ СТРАЙК У ШПИТАЛІ.

Робітники у шпиталі Ізраель Цайон у Брукліні застрайкували: засіли у шпиталі і не аступаються. Самі собі варять харчі. Трохи дають недужим, але не хочуть обслуговувати лікарів та доглядачок. Робітників у шпиталі є 97, лікарів 32, а доглядачок 250. Хорих під що пору є 290, а крім цього 90 немовлят у поліжничім відділі.

Робітники між ін. забарикадувалися у драляні, щоб не допустити туди інших робітників.

ЧОЛОВІК, ЩО НЕ ГОВОРІВ 20 ЛІТ.

Одне маленьке містечко на Словаччині пережило недавно чималу сенсацію. Мешканець тієї оселі, емеритований шкільний інспектор Арпад Палишті почав раптом говорити. Коли його питались що було причиною тієї змани, заявив він, що коли двох його синів пішло на світову війну, зложив обіт, що на випадок щасливого повероту своїх синів не буде говорити 20 літ. І саме недавно минув річниця, що його Палишті собі визначив. В історії обітів це мабуть єдиний випадок.

ДИВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Біля містечка Гакенсак у стейті Ню Джерсі, недалеко Ню Йорку, заклали минулої осени деякі фантасти фантастичний університет. Якийсь д-р Луїс Мелой із місцевості Тінек коло Гакенсак, що має аж вісім університетських ступнів, подав думку, щоб закласти такий університет, в якому студенти і професори перебувалиб разом і вчилися із розмов. Мала це бути справжня наукова кооперація.

Знайшлося аж 70 молодих хлопців і дівчат, що послухали зазиву д-ра Мелоя і зголосилися на науку. Знайшлися теж професори, що обіцяли вчити за песю платню. Всі вони разом винаймали будинок у Ривердейлі, спільно його відмалювали і підготували для науки. Потім дівчата варили харчі, хлопці мили начиння, а в часі обідів йшли розмови на наукові теми.

Університет перетривав один курс. Але ось тепер, коли мав розпочатися другий курс, заявив д-р Мелой, що дальше не може витримати без платні і тому не буде вчити. Разом із ним інші професори аголосили свою димісію, доки не дістануть платні. Але платити не було кому, бо ніхто не хотів дати грошей на той університет. І тому приходить розв'язати вимріяний університет.

ПЕРЛА САГАРИ БЕЗ „СВЯТОГО ЧОЛОВІКА“.

На кордоні Альжиру і Триполісу лежить місто-оаза Гагадамес, назване перлою Сагари. 46 днів мусить йти каравана, щоб дійти з побережжя Середземного моря до чарівної, названої східною екзотикою оази. Арабське населення живе спокійно, зберігаючи культ для своїх вірувань. Хоча „перла Сагари“ лежить далеко від головних центрів, приїжджають там часто фільмові експедиції. Недавно прибула до Гагадамес поважна експедиція, що накручувала незвичайно цікаву фільму. Темою фільму був конфлікт між релігійними почуваннями і коханням араба до європейки. В накручуванні фільму брали участь місцеві араби, між ними т. зв. святий чоловік. Чоловік той цілими днями молився на вулицях міста до Аллага. „Святий чоловік“ Ага Гіта показався небуденним артистом і його заангажували до париських ателіє. Мешканці Гагадамесу довідавшись про візді „святого чоловіка“, проголосили тижневий піст, щоби переблагати Аллага.

Та давній святий чоловік, а тепер фільмовий артист не думав вертатись і з запалом працює в кіновім ателіє.

СТРАЙК У ЛІЧНИЦІ ДЛЯ БОЖЕВІЛЬНИХ.

У Коханівці під Лодзєю вибух страйк працівників лічниць для божевільних. Персонал уже четвертий раз проголосив голодівку. Дирекція приняла нових працівників у числі 60 осіб. Та божевільні прилучилися до страйку й запротегували проти нових опікунів, демолуючи обстановку лічниць, вибиваючи шибки в вікнах і т. д.

ЗАЯВА.

Ми якте офіційно стверджуємо очим баченням, що фабрика цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яка виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською. Ми якте офіційно стверджуємо очим баченням, що фабрика цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яка виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

Виробництво цукорів і помадок "Ополіска" в Березі, яке виробляє цукорів і помадок, є українською, а її продукція є українською.

ЗІСТРІЛЮЮТЬ ЛІТАКИ ЧЕРВОНІХ.

Як подає Анас, генерал Арганда заявив, що в останніх боях національні літаки зістріляли 4 червоні літаки, себто більшу частину червоної ескадри, зложеної з 7-ох апаратів.

НОВИНКИ.

— В справі щомісячного безплатного книжкового додатку. Нашим точним Вп. Передплатникам пригадуємо, щоби враз із передплатою на березень прислали найдалі до 15. III. на порто безплатного книжкового додатку 25 сотників. Хто не долучить до передплати 25 сот., тому книжки не зможемо вислати. Одночасно звертаємо увагу, що книжковий додаток на березень і дальші місяці дістануть безплатно тільки ті наші точні і безпосередні передплатники, що впалять найдалі до 15-го кожного місяця 5 зол. за пренумерату і 25 сот. на порто. Просимо на це звернути увагу, щоби не тратити непотрібно часу й коштів на листування. Нові передплатники дістануть безплатний книжковий додаток за той місяць, за який пришлють передплату в сумі 5 зол. і 25 сот. на порто.

— Найкращі ліси, пелеринки виконує і поручає Ю. Глушеский, пл. Капітуляна ч. 3., тел. 254—46. Свіжі журнали на рік 1938. 3229

— Філія Союзу Українських Емігранток (а ні Емігрантів, як було подано в ч. 46. з д. 3. ч. м.) у Львові доводить до відома Шановних Громадян міста Львова і провінції, що з днем 1. березня 1937 р. перебрала на себе управу кухні при Клубі Укр. Емігрантів, пл. Бернардинська 2а і. пов. З тим самим днем ціни на обіді і вечері значно зняжені. Тішимося надією, що Шановне Громадянство віддає нашу харчівню і переконається, що під нашим проводом обіді стали смачні, більш різноманітні і дешевші. І тому запрошуємо всіх у цьому переконатися.

— В неділю 7. III. від год. 7—12. всі йдемо на Дашинг-Брідж до Клубу Українських Емігрантів, пл. Бернардинська 2. І. п. 372

— Пригада. Пригадуємо, що в неділю, 7. ч. м. буде переведена у Львові збірка жертв до пушок у користь вдов, батьків та сиріт по полягалих членах Української Галицької Армії. Одинокі цю нагоду в році просимо використати й зложити жертву на підмоги вдовам і на науку сиріт.

— Управу Т-ва Український Фонд Воєнних Вдович і Сиріт у Львові, Поточного 48.

— У лютому гніві й безсиллі ще зима десь-не-десь дрібним снігом трусить, а тут уже від подиху весняного вітру будяться на сцені театру Ріжнородностей білі підсніжки, голубі проліски і поміж ними радісним несеться пташиня пісня. Веселою юрбою мандрують із усієї країни звірі, великі й малі, щоб у неділю 7. березня ч. р. в год. 12. вполудне на сцені театру Ріжнородностей показати Вам людською бесідою всі радості й

болі свого життя. Сподівані також гості з далекої Верховини, із чудового "Малинового царства". І багато інших атракцій принесє ця дитина імпреза, що має чарівну назву "У світі казки". Участь у ній беруть усі малені діти українських львівських захоронків. Вступ за програмкою, яку можна дістати у всіх захоронках.

— Із львівського радіа. Іван Сенкевич, учитель Музичного Інституту ім. Лисенка у Станиславові виступить у львівському радіо в неділю 7. ч. м. в год. 19.15 із саринковим рециталем. У програмі входять твори Барініського, Губая, Паганині і ін.

— Важна господарська акція. Заходом "Сільськогосподарського" улажує кооператива "Зелені" організаційно-пропагандові заходи поучення, які триватимуть 10 днів, починаючи від 20. березня ч. р. в 9. годині рано в домішній при вул. Руський 3. І. п. за оплатою згорі по 6 зол. від особи. Від учасників побажане є свідоцтво від якоїнебудь нашої установи, що вони надаються до організаційної праці в цій діяльності та заслуговують на повне довіря.

— Боротьба зі старістю. У вісторок 9. ч. м. год. 19.30 в салі міського Промислового Музею у Львові (вул. Гетьманська 20) виступить д-р Г. Мержецький виклад на тему "Граніті і можливості косметики в боротьбі за молодість".

— Публічні інвестиції в Рогатинщині. В Рогатині відбулося засідання повітової ради, що усталило бюджетовий прелімінар на 1937-38 рік. Як повідомляє ПАТ, спеціально увагу звернули на стан доріг у повіті, на які призначили кредити. Взяли на увагу також інші потреби повіту, як праці над піднесенням різницітва, будову шпихліря в Бурштині, дальша регуляція Гімлої Ліпи, організація служби здоров'я в повіті побільшенням та урухомленням нових санітарних округ із 2 на 5 лікарських етатів.

— Будова Народного Дому в Рівному. Т-ве "Українська Хата" в Рівному приступас до будови в місті Народного Дому, в якому приміститься вселюдня школа ім. гетьмана Мазепи та всі місцеві культурно-освітні українські організації.

— Хто вбив комуніста? Недавно тому в Долині знайшли тіло 30-літнього Івана Бабія, званого прихильника комунізму. Під закидом убивства арештовано 9 осіб м. і. студента прав Демиса Притулка, кооператора Миколу Козака, студента прав, просвітнього діяча Климка, інж. Івана Я. росевича і двох Гудзоватого.

— Військо в Яворові. Заходом міської та адміністраційної влади в Яворові встановлено військовий гарнізон. Минулої неділі до міста увійшли військові відділи, які позитали представники урядової влади та польського громадянства.

— Віліт дефрандант. Поліцію в Рожнівському повіті повідомлено про зловживання солтиса громади Рожнів, Івана Стависького, який спроневірив на шкоду громади 1.800 зол. Справу передано судові.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Українські політики

1907—1914. р. р.

Д-Р МИКОЛА ЛАГОДИНСЬКИЙ.

Намечав спершу до української народної партії а опісля в дев'ядесятих роках мин. століття перейшов до радикальної партії та став провідником радикальних послів у віденському парламенті в 1911. р., по других виборах загального голосування.

16. липня 1911. р. зібралися у Відні всі наші українські послі на спільну нараду у справі їх організації в Палаті Послів. Нарату що скликав посол д-р Кость Левицький, а доручення національно-демократичній, щоб заснувати одностійний український парламентарний клуб. За цим завився посол Василько іменем буквинських послів, а посол Лагодинський сказав, що управа української радикальної партії не дозволила приступити до спільного до українського Клубу і вони оскували вже свій самостійний клуб. Цю радикальну тактику годі було змінити і тому приступлено до заснування Українського Парламентарного Союзу, зложеного з трьох груп: національно-демократичної, радикальної і буквинської.

Метою Союзу покладено: згідно вести парламентарну працю всіх українських послів у справах, які Союз признає за засадничі та спільні. Ось так Союз уконститувався та вибрав головою: пос. д-ра Костя Левицького та заступниками голови: пос. Василька, Окуєвського і Лагодинського.

Український соціал-демократ пос. Семен Віткостин був тоді до німецького соціал-демо-

17

кратичного Союзу, але там довго не вдержався й опісля став диким соціалістом та до нас наближувався.

Дійсно поступали всі українські послі в тому часі згідно та збиралися разом або окремо радили, як було треба.

На аступі нарад нової Палати Послів, 19. липня 1911. р. зложив наш Парламентарний Союз: правно-державну заяву, в якій піднесено змагання до національно-територіальної автономії і безпосередньої приналежності до австрійської держави, а не за посередництвом польської репрезентації.

Російсько-національні послі: Марків і Курілович внесли були своє застереження проти позбавлення їх прав російської мови в Галичині.

В місяці грудні 1911. р. промовляв пос. Лагодинський до бюджетової провізорії в Палаті Послів і поставив запит до президента міністрів графа Штірка, чи австрійське правительство думає над тим, щоб на зразок чеської виборчої ординації предложити свій проєкт виборчої ординації до Галицького Союму.

У наші боротьбі за виборчу реформу до Галицького Союму і за український університет ішли з нами разом українські радикали в Палаті Послів Державної Ради у Відні в 1912. р. і ми адержали нашу обструкційну тактику аж тоді, як австрійське центральне правительство зложило в бюджетовій комісії заяву, що український наряд одержить український університет; що рішення заснування буде скорочений та що дальші переговори відкриті. Український Парламентарний Союз відповів тоді, що у цій заяві добачує нову підставу до переговорів і спиноє свою обструкцію.

Тоді, 18. червня 1912. р., зайшла важна подія. що цісар Франц Йосиф вислав до магісто-

парламентарного представництва за посередництвом міністра внутрішніх справ барона Гайнгольда ц'сарський привіт з заявою, що цісар сподіється від патріотичного похування і вірності українського народу, що його заступники поважно адержуть на своєму становищі. Тоді Український Парламентарний Союз прийняв до відома слова приминання монарха до українського народу і постановив голосувати за військовими законами.

Часи змінилися від 1895. року, коли цісар прощав українську масову депутацію словами "Адіе", а тепер прийшов до представництва українського народу понад головами польської політики і зложив свій монарший привіт. Отся подія викликала велике враження у політичному світі, а словісний посол Корошець у своїй промові в парламенті у Відні зараз сказав, що в Австрії були два "дета": німецьке і польське, але те останнє зломил українці й до того гратують їм полудневі славани... Вислід послідовної і солідарної політики національного представництва поборон супротивності у політиці найтяжчого наступу на життя української нації.

14. лютого 1914. року, при нагоді вирішування реформи кращого статуту і виборчої ординації до Галицького Союму, промовив також посол д-р Лагодинський як голова організації українських радикалів. Він потверджував, що проти опору консервативів польської більшості — всі послі обох тут заступлених українських партій змушені були хопитися крайніх засобів парламентарної боротьби, та що жінці зломил цей опір протинників виборчої реформи. Далі застерігся проти уполісідження українського народу в компромісній виборчій реформі, а признав проте, що вона є великим кроком вперед, та побажав, щоб цей Союм став дійсно краєм Союмом обох народів.

(Далі буде).

Городинна, квасна
капуста, риби, са-
латки і всілякі пі-
сні страви є смач-

ніші і стравніші коли дода-

мо буліонову кістку **Knorr**

1 кістка - 3 кістки - тільки 10 сот.

— **Красна хроніка.** Біля Борщів на лінії Львів—Броди дістався під потяг 61-літній муляр Гнат Іжинець, і згинув на місці. Маючи притуплений слух, він не чув потягу, що зближався. — До львівського шпиталю привезли 46-літнього гасового Яна Кушку, тяжко побитого підрізаним деревом у лісі Домініканів у Завадові. — На полі між Кніселом і Бертешовом знайшли тіло 41-літнього Миколи Герени з Корелич перемишлянського повіту, що був глухонімий і терпів на падачку.

— **До Берези.** Як повідомляють з Варшави, арештованих видавців припиненого „Денника Популярного“, д-ра І. Мускателіта і м-ра Петра Войцеховського мають вивести до Картуської Берези.

— **Похорон з патефоном** відбувся у Вишати-чах перемишльського повіту. Ховали одного члена секти баптистів, причому на переді похоронного походу ступав якийсь прихильник секти і ніс патефон, що вигравав різні, не конче сумні, мелодії.

— **Страйк шевців у Варшаві.** Як відомо, у Варшаві триває вже другий тиждень страйк шевців, що в останніх днях загострився. Страйкарі рішили окупувати склепи з обувом. Наслідком того арештовано 40 шевців.

— **Трагічна смерть маляря.** У Витебську вбив хтось артиста маляря Пена, якого вважали національним живописцем малярем. Лишив по собі коло 800 образів на теми переважно з життя живописця бідноти. Його образи були та заграничних виставах.

— **Кепура і Марта Егерт** в одній фільмі. Союз австрійських фільмових продуцентів Гобіс Саша зробив з Іваном Кепурою та його жінкою Мартою Егерт умову в справі накручення нової фільми з тією співачкою парою. Сценарій уложено за особистими вказівками Кепури, причому акція відбувається в Парижі.

— **Жиди в Берліні.** За офіційними даними в Берліні живе ще тепер 250.000 жидів, з чого коло 150.000 держаться жидівської віри, 40.000 змінило віру на ішу, а 60.000 припадає на мішцінів. Статистика не подає, чи ті числа обіймають також чужинних громадян.

— **Згорів корабель на морю.** Грецький нафтовий корабель „Люкія“ наїхав на Середземному Морі на міну. Наслідком вибуху запалилася бензина і корабель згорів. Із залоги 24 людей врятувалося тільки кілька осіб, інші згоріли. З допомогою поспішили кораблі, що находилися поблизу, але не могли нічого вдіяти.

— **Княжна кандидаткою до монастиря.** Грецька княжна Єлисавета, як повідомляє загранична преса, відтягнулася зовсім від товариського життя і хоче вступити до монастиря. Причинилася до того нещаслива любов. Вона познайомилася з 6. англійським наслідником престолу Едвардом, теперішнім кн. Віндсором, на світовій виставі в Лондоні і закохалася в нього від першого погляду. Кілька літ пізніше зустрілася з ним в Ле Гукс. Купалися разом у морі, проходилися по пляжі у світлих місяцях. У світ пішли тоді вістки, що князь нарешті закохався. Однак ті вістки були неправдиві. Він закохався, будучи аж королем, і не в кн. Єлисаветі, але в пані Сімпсон. Довго вона вірила, що американка буде в його житті тільки епізодом, який остаточно проминє. Тепер вона втратила цю віру і тому вступає до монастиря.

— **Незвичайний новобранець.** Італійські часописи повідомляють про незвичайний випадок, що стався в однім шпиталі. 30-літній Леунта Буччіні, піддавшись якійсь хірургічній операції, пережилася в мужчину. Тепер військова влада переслала її поклик ставитися до одного полку як новобранець.

— **Форд випустив 25-мільйонний самохід.** Фабрика Генрі Форда випустила недавно у світ 25-мільйонний самохід. Це сталося після 33 і половиною року існування Фордової фабрики. Коли вже викінчували 25-мільйонний віз, горстка найближчих приятелів Генрі Форда та його родина зібралися у фабриці, щоб привітатися з викінченням. Є це віз кремового кольору, а на

ньому напис „25-тий мільйон“. Після того відфотографували самого Форда на його першому самоході, що станув побіч останнього. Фабрика Форда повстала в 1903 р. В першому році фабрика випродукувала 1,708 самоходових візів. У році 1907 випродуковано 14.887 самоходів. Були це власне нові, дешеві Фордові воани. Найбільш плідний був рік 1923, бо тоді вироблено 2,090.240 возів.

— **Большевицькі суди.** В Саранську засудили на смерть суддю Демидова, який двічі підпалив судовий будинок і вбив судового сторожника, щоб знищити докази свого хабарництва. Його повісили. Обвинувачені, що давали хабарі судовикам, дістали по 1 до 2 роки в'язниці.

— **Ріжні вістни.** На Чорному Морі лютиться сильна сніговія, унеможливаючи мореплавство. — На австро-італійському пограниччі біля стації Понтеба електрична льокомотива зударилася з паровозом вантажного потягу, причому розбилися обі машини та 15 вагонів а 4 особи згинув.

— **На часі.** Багато стрив набирає смаку лише у сполученні з м'ясом. Однак у часі постоу не завжди можна звикати м'яса і тоді Памі Дому є в клопоті як це прилаштувати страви, що кожному смакували би. В таких випадках неопишено послугу віддає буліонові кістка KNORR, яку можна зжити не лише до прикладжених апамених того буліону, але не менше позитиву смак пісних справ як: суп, яриш, риби, квасної капуста тощо. Претичне є турбування опакування до 12 буліонових кісток KNORR у ціні 80 сотиці. При замові просимо звертати пильну увагу на бровосе-жовте опакування і знак KNORR, який дає гарантію на заміненний товар.

ПЛЕНУМ СЕНАТУ.

В п'ятницю 5. ц. м. почалася на пленумі сенату дискусія над бюджетовим прелімінарем на 1937-38 р. На засіданні були представники уряду з прем'єром ген. Славой-Складковським і заступником прем'єра інж. Квятковським у проводі. На вступі маршал Пристор подав до відома сенату план бюджетових нарад. Засідання будуть відбуватися у днях 6, 8, 9, 10 і 12. ц. м. Промовляв генеральний референт бюджету сен. Еверт.

У СВІТІ КАЗКИ.

ПЕРЕД ШКАВОЮ ІМПРЕЗОЮ ДІТЕЙ З ЛЬВІВСЬКИХ ЗАХОРОНОК.

Хто може не зволити волі дитини, коли вона так пристрасно благає розказати їй казку? І гаяйте тільки, як вона слухає її, як у захопленні личко то хмариться то прояснюється, немов у маленькій душі прокидається якесь широке розуміння чужого життя.

І однаково, чи у давній старовині, у середньовіччі чи в сучасній добі дитяча уява все прагне і жадібно втягає у себе фантастичний елемент, з якого вітканий казковий сюжет. Дарма, що в пововених часах, пересяканих наскрізь суворим реалізмом, задивлених у нагу життєву правду, пробували з погордою усунути фантастичну фабулу із дитячої літератури, — вона не тільки щасливо пережила „крізу“, але вертається до нас відроджена і ще більше приваблива, як була колись.

Визначні письменники станули твердо в обороні казки і творчих вигад і шукають тем до своїх творів у найкращій скарбниці, в найстарішій провіднику людської культури — у казці. Великі мистці сцени залюбки грають казкові постанови у дитячих театрах, а знайні фільмові режисери В. Дісней творять щораз то нові рухомозвукові ілюстрації казок на полотні з улюбленою й популярною зіркою Мікі-Маус.

Вернулася казка, бо затужили за нею не тільки діти цілого світа, але й старші, котрим надолга змеханізована буденщина життя, котрі втомилася вже все прискорюваним його темпом.

Вернулася казка у новій мистецькій формі, що своїм стилем і композицією зближається до правди. Відкинуто геть нездоровий містицизм, фаталізм, чортівчину, жорстокість і кровожадність, бо всі ті несамоовиті і бруталні вигадки дуже шкідливо діють на психіку сучасної дитини. Вони роблять її у великій мірі нервовою, розбуджують погані інстинкти зазисті, гімсти, ненависті і т. п. Не буде вже у новітній казці, як у „Червоної Шапочки“, стрілець різати бабуню, не розтопче дід звірів у „Рукавичці“, що аж кров на боки трисне, не отруїть мачуха яблком „Снігурочку“, — бо всі ті жахливі моменти, від яких здригається ніжна дитяча душа, від яких з криком і в сльозах зривається дитина зі сну, треба усунути як хибні пережитки, а на їх місце вставити образи погідні і не такі цілком відірвані від дійсності. У новій казці найшли своє місце новітні винаходи техніки, як авто, літак, телефон, радіо, що фантастичний зміст казки роблять дитині ближчим, реальнішим.

Та безумовно ще більшим джерелом дитячих емоцій, як оповідання казки, є її драматизація. Вона не тільки корисно впливає на розвиток фантазії та почувань дитини, але і значно збільшає її мовний словник. А коли її виводять на сцені діти, то такі вистави на тлі декорацій, у відповідних костюмах підносять естетичні почування дитини, викликають у неї жвавість, сильніші переживання, а батькам і приятелям дитини приносять шире захоплення і хвилину безжурного настрою.

Щоб перекоонатися, чи так воно справді є, прийдіть у неділю 7. березня ц. р. в год. 12. апудне до салі театру Ріжнородностей на велику дитячу ревію п. з. „У світі казки“, що її в цілості виконають найменші українські діти з львівських захоронок.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

В середу 3. ц. м. відбулася у Тернополі розправа перед судом присяглих проти Степана Шахрая, 21-літнього селянина зі Ступок пов. Тернопіль. Прокуратор притягнув його до відповідальності за злочин державної зради (за приналежність до ОУН), бо — як каже акт обвинувачення — підсудний прибив на дверях „Людського Дому“ у Ступках відозву з підбурюванням проти держави. Єдиний свідок акту обвинувачення Владислав Висоцький зізнав, що дня 21. вересня 1936 р. був на нічній варті і годі побачив підсудного, як він прибивав відозву між год. 11-ою і 12-ою вночі та що його рішуче пізнав. — Суд присяглих по нараді заперечив вину підсудного зі ст. 97. § 1 к.к. (приналежність до ОУН), але потвердив провини зі ст. 154. § 2. к. з. На цій основі трибунал засудив С. Шахрая на 2 роки в'язниці. Підсудного боронив д-р Е. Дзерович.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ

ГОЛОВНОЇ СТАРШИНІ ВЕЛИКОГО ЛУГУ з 3. III. 1937. р.

ДО ПОВІТОВИХ І МІСЦЕВИХ ЛУГІВ!

Тому, що на засіданні 16. II. 1937. Головна Старшина Великого Лугу виключила зі свого складу пп. Козлянюка Михайла і м-ра Жовніра Василя, а тов. Івана Мамчак, дотеперішня доголітня й заслужена інструкторка жіночих чет га авторка жіночих аправ, внесла резигнацію з члена Головної Старшини, що Головна Старшина з жалем прийняла до відома, кооптовано у склад Головної Старшини таких товаришів: посла Целевича Володимира, дир. Івана Юцишина, дотеперішнього редактора „Вістей з Лугу“ і студента Вербинського Евгена.

Головна Старшина Великого Лугу урядувє в такому складі (вибрані на Луговому Зізді 1934): голова д-р Роман Дашкевич, заст. голови м-р Володимир Федорчак, секретар Юрко Мамчак, ред. Роман Голіян, ред. Анатоль Курдидик, Олекса Кушик і кооптовані: пос. Володимир Целевич, дир. Іван Юцишин і студ. Євген Вербинський. Контрольна Комісія (вибрана на Зізді): Олександр Юцишин, Панкевич Ярослав, Вальчак Михайло.

Львів, 3. III. 1937.

За Українське Руханково-Спортове Товариство „Великий Луг“ у Львові:

Д-р Р. Дашкевич, в. р. Іван Юцишин, в. р.
голова. за секретаря.

З концертової салі.

СИМФОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ: ЛЯТШЕВСЬКИЙ-ОДНОПОСОФ.

В програмі останнього концерту львівської Фільгармонії були дві симфонії, з яких одну, Пюрадівського, виконували у Львові вперше, другу, Шумана, мабуть уперше. У львівських відносинах — цілковитого занепаду музичного життя — програми концертів (головно симфонічних), а яких більша частина присвячена творам невідомим, отже до деякої міри проблематичним з точки погляду їх успішності у публіки — треба горачо вітати. На жаль, не кожний диригент має охоту і відвагу складати такі програми; див. хочби програму найближчого симфонічного концерту!

Симфоній Шумана, коли їх слухаємо тах рідко, як в останніх роках, в яких вони чимраз рідше з'являються в європейських концертних програмах, можна слухати навіть з деяким зацікавленням. Але й не більше. Далеко до захоплення, з яким все ще слухаємо симфоній Шуберта, Гайдна чи навіть Штатца, слухаємо — нічого й

